

kelse, hvori vi nu foreskinder det, vil den Beslutning, Rigsdagen maatte komme til, endnu mindre kunne faae en afgjørende Betydning paa den politiske Stilling i denne Henseende. Jeg veed vel, at Ministeriet kan gjøre denne Sag til en ministeriel, men Forsamlingen bør og kan ikke gjøre det fra sin Side, fordi Forsamlingen ikke er stillet saaledes, at den naturligt frembyder sig som saadan for den (Jo! Jo! Nei! Nei!). Det høitagtede Ministerium maa tilfulde have seet, at der gives det Frihed i Administrationen, medens Rigsdagen kun har anvendt sin Myndighed med Hensyn til de den forelagte Lov. Ikke et eneste Botum er udgaaet fra denne Forsamling, der har søgt at bringe denne almindelige politiske Side af Sagen frem og fremkalde en Krisis. Men, medens det i mine Tanker er det naturlige Standpunkt for denne Forsamling at tage denne Lov som enhver anden Lov, der forelægges den, modent og roligt overveie den og bortsee fra alle de almindelige Betragtninger (Hør!), som dertil kunde knytte sig med Hensyn til ministeriel Krisis, saa har jeg ogsaa det Haab, at det høie Ministerium vil se, at det kan og bør overveie denne Sag i og for sig, og ikke, fordi det har fremlagt det netop i en given Skikkelse, med en vis Haardnakkethed holde paa det i denne Form. Det er i denne Sag af den største Betydning, hvorledes man betragter Holsteens nuværende Forhold til det tydske Forbund. Jeg veed, at man fra mange Sider vil fremstille dette som svagt og intetbetydende, men det var dog dette Forbund, der trængte ind over Danmarks Gennemærker i tidligere Tid, da det gjaldt Associationsfriheden, da det gjaldt Pressfriheden, da det gjaldt Haandværkerlove. Det var det samme Forbund, der trængte ind i de enkelte Staters indre Anliggender, da der var Spørgsmaal om, af hvilken Betydning Skattebevillingsretten skulde være; det var det samme Forbund, som 1846 lod os se, at det bestod og kunde anvende sin Myndighed imod os, og det var det samme Forbund, som senere i Aaret 1848 allfor føleligt lod os see og mærke, at det var til, og at det kraftigt kunde gribe ind i de enkelte Staters indre Anliggender (Hør!). Snart optræder dette Forbund som en Total-

itet af Stater, snart er det den enkelte, mægtige Stat, navnlig ligeoverfor os Preussens, hvilket er endnu langt farligere, der stiller sig i Forbundets Sted, trostende sig til et senere Samtykke. Ogsaa det have vi følt, ogsaa i den Retning have vi mærket, hvad det vil sige, at have dette Forbund for os. At det vil stige i Magt, derpaa tyde de almindelige europæiske Forhold. Frankrig er det Land, der for en væsentlig Deel bestemmer, hvorledes de andre Lande skulle optræde, hvorvidt de skulle samle sig til stærke Genheder eller ikke. Det har altid viist sig, at Frankrig under en stærk concentreret Genhed var farlig for sine Naboer. Det var farligt under Ludvig den Fjortende; det var farligt under Conventet; det var farligt under den store Napoleon, og denne Tilstand er vendt tilbage under en ny Napoleon. Det turde derfor være naturligt, om de Stater, der allerede tildeels danne en Genhed i Forhold til Udlandet, samle sig end mere i at stille Genhed imod Genhed. I disse almindelige Forhold og i det særlige Forhold, hvorom her tales, kan man fremdrage Bevis paa Bevis for den modsatte Mening, ifølge de mange Underhandlinger efter Underhandling, der ere førte i den sidste Tid i Tydskland, og dog skal man erkende, at der er en Stræben efter Sammenslutning i Nordtydskland. Netop i disse Dage have vi faaet Underretning om, at de thüringiske Stater og Preussen have nærmet sig hinanden. Men dette være nu, som det vil, saa Meget synes mig dog klart, at vi ikke ganske kunne affee fra denne Genhed, der staaer ligeoverfor os. Det er dette Holsteens Forhold, der har bevirket, at mange og vægtige Stemmer, hvoraf nu idetmindste enkelte ikke synes at tillægge denne Sag stor Betydning, stedse holdt paa, at vi skulde organisere Holsteen saaledes, at Forbundets Indflydelse ikke blev os farlig (Tscherning: Hør! Det er det Rette!). Der var i det Forflag, som fremkom fra Regjeringens Side, og som førte Navn af Notabelprojectet, i mine Tanker givet et sundt Materiale at bygge paa (Nei!); det forsvandt, det lader sig ikke igjen kalde tillive. Der var meget farligt deri, men der var dog en sund gennemgaaende Tanke, nemlig den, at organisere Forholdet saaledes,